

SLOVNIČNI, SLOVARSKI IN JEZIKOVNODIDAKTIČNI OPIS MODIFIKACIJE MOČI V PROCESU UPOVEDOVANJA

Vesna Mikolič

Znanstveno-raziskovalno središče, Koper
Università degli Studi di Trieste, Trst

UDK 811.163.6'367.6:929Toporišič J.

Izmed številnih modifikacij v procesu upovedovanja, ki jih je Jože Toporišič v svoji slovnici zelo natančno opisal, smo v prispevku izpostavili tiste, pri katerih gre za modifikacijo moči ali intenzitete. Preko slovničnega, slovarskega in jezikovnodidaktičnega opisa smo jih utemeljili kot enotno kategorijo, s katero izražamo odstopanje od nevtralne mere moči pomena besede bodisi v smer jačanja le-te bodisi v smer njene šibitve.

naklonskost, modifikacija moči, modifikatorji/izrazi moči, jačitelj, šibitelj

In Jože Toporišič's grammar many different modifications are described in a very detailed manner. The paper focuses on those referring to language intensity. Their analysis from a grammatical, dictionary and language-teaching perspective shows that they can all be described within the same category which is used to modify the neutral intensity of word meaning with the help of intensifiers or mitigators.

evaluation, intensity modification, intensity/degree modifiers, intensifier, mitigator

1 Uvod

Proces upovedovanja, ki zahteva tako pragmatični kot jezikovnosistemski opis jezika, je v svoji slovnici zelo natančno opisal Jože Toporišič. Čeprav se ni ustavljal ob okoliščinah, ki narekujejo modifikacije pomenske podstave, je naštel primere kar dvanajstih različnih modifikacij/določitev. Pri tem je bil pozoren tako na samo spremembo propozicije kot na modifikatorje, tj. jezikovna sredstva, s katerimi se modifikacija izrazi. Če so nekatere modifikacije pomensko in izrazno povezane le z določeno slovnično kategorijo (npr. glagolski naklon, glagolski čas, nikalna oz. trdilna glagolska oblika), pa se pri drugih neka pragmatična razsežnost izraža z raznolikimi jezikovnimi sredstvi. Med slednje sodijo tudi modifikacije, s katerimi vplivamo na moč/intenziteto pomena posameznih propozicijskih elementov in celotne propozicije. V ta okvir sodi več kategorij modifikacij, ki jih je opisal Toporišič, in sicer predvsem gotovostna določitev, stopnjevitost/intenzifikacija, čustvena obarvanost, delno pa tudi kolikostna, istovetenjska, hotenjska, možnostna, nikalna določitev povedi, hierarhizacija, določitev do trenutka govorenja in skladenjskonaklonska (Toporišič 2004: 491–533). Slovensko jezikoslovje je na tej osnovi dalje razvijalo koncept naklonskosti (prim. Kunst Gnamuš 1986; Vidovič Muha 1998), pri čemer je vsaj v grobem ohranjalo Toporišičeve kategorije in bilo tako pozorno predvsem na gotovostno naklonskost,

poudarjalnost in čustveno obarvanost. Nekatere razprave so natančneje obdelale modifikatorsko vlogo posameznih besednih vrst, npr. členkov (Smolej 2004), prislovov (Žele 2012), druge so opazovale različne izraze modifikacij v posameznih diskurzih, npr. v poročevalskih besedilih (Korošec 1998; Červ, Kalin Golob 2012), poljudnoznanstvenih besedilih (Pisanski 2015), znanstvenih, turističnooglaševalskih, političnopropropagandnih in literarnih besedilih (Mikolič 2005, 2007a, 2007b, 2014). Tudi v tuji literaturi srečujemo različne koncepte in poimenovanja tovrstne modifikacije, v angleščini tako zasledimo večinoma širše pojme, ki vključujejo več vrst modifikacij s funkcijo vplivanja na moč pomenske propozicije: *evaluation*, *evaluativity*, *modification*, *hedging*, *vagueness*, za modifikatorje pa: *attitude markers*, *modifiers*, *qualifiers*, *intensifiers*, *boosters*, *mitigators*, *hedges* itn. (prim. Barker 2002; Rick 2010; Morzycki 2015). V nadaljevanju to skupino modifikacij enotno imenujemo modifikacije moči.

2 Slovníčni opis

2.1 Pomen

Toporišič v zvezi z gotovostno določitvijo govori o »niansiranju« podajanja, pri stopnjevitosti pove, da mero ali stopnjevitost poimenovanega izrazimo »ali tipično, neopazno, srednje, ali pa se od te osnove odmaknemo bolj ali manj navzdol ali navzgor«, ob opisu določitve čustvene obarvanosti pa razloži, da je čustveno obarvano vse tisto, pri čemer v »pomenskem opisu nastopa poleg stilno nevtralnega izraza še kaj čustvenega«, oz. »vse, kar je pod ali nad normo« (Toporišič 2004: 522, 525, 531). Gre torej za moč ali intenziteto jezika, ki jo je Bowers (1963) označil kot zmožnost jezika, da zaznamuje stopnjo, po kateri se sporočevalčev odnos do zunajjezikovne dejanskosti razlikuje od nevtralnega odnosa. Vprašanje »norme«, »nevtralnega odnosa« pa je po Z. Livnat in T. Sovran (2001: 303) odvisno od neke družbe, kulture, ki skladno z lastnimi normami vrednoti, koliko pozornosti, poudarka je vloženo v nek pojav, kar se nato izrazi tudi v jeziku. Morzycki (2015), ki poudarja, da je vsem vrstam modifikacije skupna možnost gradacije, obenem opozarja, da sta pomen in raba modifikatorjev v veliki meri odvisna od ontologije samih pojavov, na katere se referirajo, zaradi česar so njihovi pomen, oblika in funkcija zelo raznoliki in težko dokončno opisani.

Kljub kompleksnosti opazovanega pojava lahko o modifikaciji moči govorimo, ko sporočevalec skladno z lastno perspektivo z različnimi jezikovnimi sredstvi oziroma modifikatorji vpliva na moč ali intenziteto neke jezikovne enote, tako da njen pomen ojači ali ošibi in ga torej odmakne od srednje, nevtralne, nezaznamovane mere, s tem pa deluje tudi na učinek pomena celotne povedi oz. izjave ali argumenta. Tako ločujemo dve vrsti modifikacije moči, to sta jačanje/krepitev in šibitev, ter dva modifikatorja/izraza moči, to sta jačitelj, ki jača/krepi moč pomena (npr. *res*, *ves*, *izjemen*, *absolutno*), in šibitelj, ki pomensko moč šibi (npr. *nekakšen*, *morda*, *nekoliko*, *približno*) (Mikolič 2005).

Na drugi strani Brown-Levinsonova vljudnostna teorija izpostavlja odnos do naslovnika in pri tem poudarja, da so šibitve odpiranje prostora za mnenje, odziv naslovnika (Brown, Levinson 1987). To pomeni, da se z modifikacijo moči vzpostavljata tako odnos do propozicijske vsebine kot tudi odnos do naslovnika. Tako lahko razlikujemo propozicijsko raven od metabesedilne ravni besedila, pri čemer so propozicijska sredstva nosilci vsebine besedila, metabesedilna sredstva pa naslovníku pomagajo ustrezno sprejemati vsebinski del, tako glede razlage organizacije besedila kot glede razlage sporočevalčevega odnosa do povedanega (Pisanski Peterlin 2007: 7).

Racionalnim razlogom za modifikacijo, kot so poudarjanje (ne)gotovosti, (ne)resničnosti, (ne)vednosti, distance, se pogosto pridružijo še emocionalni, tako da gre pri modifikaciji moči večkrat za specifičen način izražanja čustvenosti oz. so ta jezikovna sredstva pogosto čustveno zaznamovana. Toporišič določitev čustvene obarvanosti posebej izpostavlja, čeprav se čustvena obarvanost pogosto pojavlja tudi pri drugih modifikacijah, kar je npr. izrecno omenjeno pri stopnjevitosti, ki se jo dosega tudi s čustveno obarvanimi izrazi (Toporišič 2004: 529–533), poleg tega pa imajo čustvenostni izrazi hkrati tudi poudarjalno vlogo. Vloga modifikatorjev moči postane še posebej razvidna pri medkulturnih primerjavah, saj je raba modifikatorjev moči kulturno pogojena, kot je kulturno pogojeno tudi izražanje čustvenosti (Ventola, Mauranen 1996; Wierzbicka 2003).

2.2 Oblika

Iz besednovrstne analize modifikatorjev moči (Mikolič 2005, 2007b) je razvidno, da številne možnosti modifikacije ponuja glagol, in sicer so učinkovita modifikacijska sredstva naklonski glagoli in drugi naklonski izrazi (npr. *morati, je treba, lahko*), performativi (npr. *trditi, misliti, ocenjevati*) ter različne glagolske oblike in kategorije, kot glagolski čas in naklon (npr. pogojnik, prihodnjik, rabljen v pripovedi, velelnik). Poleg glagola so najpogostejša jezikovna sredstva za modifikacijo moči členki in členkovni izrazi (*nedvomno, v resnici, menda, skoraj, načeloma, vsaj*), prislovi in prislovni izrazi (npr. *vedno, popolnoma, v veliki meri, večinoma, približno*) ter pridevniki (npr. *droben, majhen, velik, izjemen, edinstven, dragocen*), slednji še posebej v presežniški obliki, ki je zelo pogost izraz za krepitev pomena. Drugih besednih vrst s takšno funkcijo je manj, čeprav so prav posamezni samostalniki (npr. *večina*) in nekateri zaimki (npr. *ves, vse, nekaj, nihče, nič*) izraziti jačitelji ali šibitelji in tudi pogosto rabljeni.

Skladenjska in semantična analiza razkrijeta, da lahko isto jezikovno sredstvo pomen nekega leksema ali celotne povedi različno modificira, in sicer ga lahko jača ali šibi, npr. *lahko*, sopomenski glagolski izraz za glagol *moči*, v SP opredeljen bodisi kot prislov bodisi kot povedkovnik, je v pomenu *zmožnosti* jačitelj (npr. *iz navedenega lahko sklepamo*), v pomenu *možnosti* pa šibitelj, saj izraža samo eno od možnosti (npr. *je lahko močan magnet*).

Modifikatorji nastopajo tudi v modifikatorskih zvezah, v katerih pa so vsi, ne glede na to, ali so istovrstni (ali jačitelji ali šibitelji) ali neistovrstni (jačitelji in šibitelji), vedno istosmerni, kar pomeni, da vsi vodijo k istemu zaključku (npr. pogojnik +

lahko: *bi lahko rekli*). Včasih so v tej vlogi tudi stavčne zveze (npr. *citiram, tako se vsaj govori, poslušajte*).

Posebej je treba izpostaviti besede različnih besednih vrst, ki niso v funkciji modifikatorja, pač pa so že inherentno modificirane, vlogo jačitelja ali šibitelja nosi ponavadi obrazilo (npr. *grizljati, stopicljati*). Prav tako pa lahko besede s sicer nevtralno mero moči zaradi priložnostno vrednotenjskega razmerja sporočevalca do upovedene predmetnosti ali naslovnika pridobijo modificiran pomen, ko izražajo poseben poudarek oz. čustvenost, največkrat se to zgodi z določenim pomenskim prenosom (*osel, govedo*) ali v stalni besedni zvezi (*gromska strela*).

2.3 Raba

Jačitelji so pogosti, kadar želi sporočevalec naslovnika prepričati z argumenti, o katerih je prepričan, in mu želi to tudi jasno sporočiti, obenem pa ob tem pogosto pokazati tudi svojo čustveno vpletenost. Kljub temu lahko sporočevalec presodi, da je za večjo prepričljivost besedila potrebna tudi uporaba šibiteljev, in sicer kadar gre za:

- pomanjkanje dokazov,
- kompleksno naravo upovedene predmetnosti,
- namenoma manjšo natančnost (iz potrebe po manj formalnem odnosu ali zaradi objektivnih okoliščin, v katerih poteka manj formalen govor),
- izražanje čustvenega odnosa.

V dosedanjih analizah so se kot dejavniki, ki najbolj vplivajo na vrsto in pogostnost modifikacije moči, pokazali tematika in funkcijska zvrst, kulturna pogojenost, osebni slog in naslovnik (Mikolič 2005, 2007a).

3 Slovarski opis

Modifikatorske oznake oziroma oznake za modifikacijo moči za besede, ki izražajo jačanje ali šibitev pomena ter subjektiven, čustven odnos bodisi do predmetnosti bodisi do naslovnika, se v slovarju uvrščajo med pragmatične oznake. V nadaljevanju smo analizirali nekatere primere v treh slovenskih jezikovnih priložnostnih priročnikih (LBZS, SSKJ, SP).

V LBZS negativen čustven odnos odražajo kvalifikatorji, kot so: z *neodobravanjem, slabšalno, (zelo) grobo, (nekoliko) prostaško, vulgarno*; v spodnjih primerih je opazovana beseda *denar* priložnostno modificirana kot del stalne besedne zveze:

- *navadno slabšalno* Če mu je bil preprosto všeč vonj po denarju in ga je z leti prihranil, je še vseeno mrtev,
- z *neodobravanjem* Vse je plačevala ta Čehinja, saj je bila hči nekega ministra in je imela denarja kot pečka.

Positiven čustven odnos pa je v LBZS označen z naslednjimi kvalifikatorji: *izraža naklonjenost, ljubkovalno, šaljivo, evfemistično* idr. Takšne kvalifikatorje zasledimo tudi pri pomenskih prenosih, kot sta npr.:

– *evfemistični izraz za umreti, zlasti v osmrtnicah*¹ [mirno, tiho] **zaspati**,

– *šaljiv izraz za nos* Glede na moj **rilec** bo operacija zahtevna, se je pošalil Barry.

Nekateri leksemi izražajo presenečenje, ki je lahko pozitivno ali negativno, je pa smiselno, da je ta njihova pragmatična vloga označena, bodisi v pomenski razlagi bodisi z oznako, ki pove, da gre za izraz presenečenja; v primeru iz LBZS je iztočnica *gora* del stalne besedne zveze, ki kot celota deluje kot izraz presenečenja:

– *kot izraz presenečenja* **Križana gora**, Sebastian, kaj se dogaja?

Čustveno zaznamovane besede imajo same po sebi že poudarno vlogo, pri tem pa obstajajo tudi leksemi, pri katerih poudarna vloga prevladuje. Ti želijo bolj poudariti kaj/koga kot pa izraziti čustva; pomen lahko jačajo ali šibijo, pri tem se lahko izrazi pozitiven ali negativen odnos do predmetnosti ali naslovnika. Tudi na takšne besede je smiselno opozoriti v pomenski razlagi ali s posebnim kvalifikatorjem, ki pove, da beseda izraža poudarek; primer iz LBZS, v katerem se pokaže raba iztočnice v stavčni strukturi, ki je pogosta prav za izražanje poudarka:

– *za izražanje poudarka* **To je absurd!** Država se trenutno prav nič ne briga za gospodarstvo, ne samo za mala podjetja.

V SSKJ pragmatične oznake največkrat pokriva zelo široka oznaka *ekspr.* = *ekspresivno*, lahko pa zasledimo tudi naslednje ekspresivne kvalifikatorje: *evfem.*, *iron.*, *ljubk.*, *nizko*, *slabš.*, *šalj.*, *vulg.* Včasih je informacija, da gre za izražanje poudarka ali čustvenega odnosa, prisotna v pomenski razlagi, največkrat pri inherentno modificiranih besedah, pogosto pa slovar te pragmatične vloge ne zazna.

Primer iz SSKJ, v katerem je pridevnik s pragmatično poudarno vlogo, tj. pomenski presežnik *edinstven*, označen s kvalifikatorjem *nav. eksp.* – *navadno ekspresivno*:

edínstven -a -o prid. (ě)

1. *nav. eksp.* ki zelo izstopa po pomembnosti, vrednosti: to je zate edinstvena prilika; edinstvena skulptura; edinstveno doživetje / sprejem je bil nadvse veličasten, edinstven; edinstvena lepota jezera / on je edinstven človek, izreden, čudovit

2. *knjiž.* edino pravi, edino mogoč: užitek mu pomeni edinstveni smisel življenja

edínstveno prisl.: edinstveno oblikovan obraz; sam.: rad bi doživel nekaj velikega, edinstvenega

Isti pridevnik ima v SP kvalifikator *poud.* – *poudarjalno*:

edínstven -a -o (î) *poud.* ~o doživetje |čudovito, enkratno|

edínstveno -ega s, poj. (î) *poud.* doživeti kaj ~ega |čudovitega, enkratnega|

edínstvenost -i ž, poj. (î) *poud.* |čudovitost, enkratnost|

¹ V tem primeru se modifikatorski oznaki (*evfemistični izraz*) pridruži še kontekstna oznaka (*zlasti v osmrtnicah*).

Glede na to, da je s pridevnikom *edinstven* pomen ojačan, pri čemer se izrazi pozitiven odnos do predmetnosti, bi se kvalifikator lahko glasil *poudarjeno izraža naklonjenost* ali pa bi o tem pomenu pridevnika govorila pomenska razlaga.

Primer pridevnika *vsemogoč*, kjer poudarjalna vloga v SSKJ ni posebej označena:

vsèmogòč tudi vsèmogòč -óča -e prid. (ě-ò ě-ó; ě-ō ě-ō)

1. ves mogoči: na razvoj vplivajo vsemogoči dejavniki; pri nas so vsemogoči ljudje; soba je bila natrpana z vsemogočo šaro

2. *star.* vsemogočen: vsemogoči oblastniki,

medtem ko SP to zazna in označi s kvalifikatorjem *poud.* – *poudarjalno*:

vsèmogòč -a -e (ěó; ěō ěó ěó) *poud.* vpliv ~ih dejavnikov [številnih, raznovrstnih]; *star.* biti ~ vsemogočen.

Za pridevnik *vsemogoč*, ki s poudarkom izrazi različnost in veliko količino česa/koga, kar je lahko bodisi pozitivno bodisi negativno obarvano, se zdi ustrezen kvalifikator *poudarjeno izražanje*, ki lahko postane del pomenske razlage: *poudarjeno izraža različnost in veliko količino česa/koga*.

Tudi iz analiziranih primerov je razvidno, da moramo biti posebej pozorni na lekseme, ki so inherentno zaznamovani (*absurd, edinstven, vsemogoč*), in lekseme s priložnostno modificiranim pomenom (*denar, zaspati, rilec, gora*). Tu se v vseh analiziranih jezikovnih priročnikih pragmatične oznake srečujejo s semantičnimi (npr. *pren. – preneseno, navadno kot zmerljivka*).

Vsekakor je za boljšo informiranost uporabnika slovarja o pragmatičnem in z njim povezanim semantičnim pomenom slovarskih iztočnic potrebna tudi sistematičnost informacij o modifikaciji moči, podobno kot npr. v angleškem spletnem slovarju Cambridge Dictionary (CD), kjer se tovrstne informacije pri posameznih iztočnicah najdejo že v pomenski razlagi, poleg tega pa ob tem naletimo tudi na več definicij modifikacij moči (*hedges, vague language* itn.).

4 Jezikovnodidaktični opis

Številni opisi specifičnih načinov modifikacije moči v angleškem jeziku so gotovo pripomogli k temu, da so danes ti načini modifikacije moči argumentov že vključeni med vsebine poučevanja angleškega jezika, npr. strokovno-znanstvenega jezika (prim. Stephens 1997) ali angleščine kot drugega/tujega jezika (prim. The writing center).

Podobno smo v skladu s teorijo vljudnosti v okviru jezikovnodidaktičnega pristopa Tilka (Mikolič 2016) izpostavili, da je komunikacijske spretnosti, povezane z modifikacijami moči, smiselno uporabiti za razvijanje zmožnosti nenasilne komunikacije. Učni pristop Tilka narekuje sočasni pouk jezika in književnosti, pri katerem učenci prepoznajajo in usvojijo komunikacijske obrazce, ki so bistveni za učinkovito sporazumevanje tudi po teoriji transakcijske analize (TA). Po tej teoriji morajo govornici znati oceniti lastne vloge v interakciji in zmorejo izstopati iz škodljivih odnosov

trikotnika moči (napadalec, žrtev in reševalec) (Milivojević 2013; Mikolič 2016: 73–87).

Iz trikotnika moči lahko izstopamo tako, da prepoznamo odnose moči v trikotniku in realistično ovrednotimo vsako od vlog. Pri tem nam lahko zelo pomaga prepoznavanje govora vsake od vlog. Iz Slike 1 vidimo, da pri vseh vlogah prevladujejo tipična jezikovna sredstva, ki sodijo med izraze moči (npr. presežniki in drugi jačitelji, modalni glagoli in drugi izrazi, ki izražajo čustvenost, izrazi, ki želijo narediti vtis popolne razpoložljivosti).

Vloge	Napadalec	Žrtev	Reševalec
Izraz	– presežniki in drugi jačitelji: <i>najboljši, najslabši, popolnoma, absolutno, vedno, za vedno, nikdar, nikoli, povsod, nikjer, vsi, vse, nič, nihče</i> ipd. – velelniki: <i>naredite to, utihnite</i> ipd.	– otroški govor – presežniki: <i>najboljši, najboljše, največji</i> itn. – modalni glagoli in drugi izrazi, ki izražajo čustvenost: <i>želim, hočem, me ne zanima, oh, ne že spet, to je krivica, to je najslabši dan mojega življenja</i> ipd.	– pokroviteljski izrazi: <i>a me slišite, poslušajte me, kaj sem vam rekla/-a</i> ipd. – izrazi, ki želijo narediti vtis popolne razpoložljivosti: <i>seveda, popolnoma razumem, vedno na voljo, ni problema</i> ipd.

Slika 1: Jezikovna sredstva treh vlog v trikotniku moči (Mikolič 2016, v tisku)

Med nenasilne sporazumevalne vzorce, ki omogočajo stalno preverjanje lastnih stališč in obenem sogovorniku dopuščajo dovolj prostora, pa sodijo jačitelji, ko se uporabljajo ob zelo trdnih argumentih, sicer pa je poudarek predvsem na šibiteljih, ki dopuščajo možnost za odziv naslovnika.

– vprašanja: <i>kdo, kaj, zakaj, kako, kje, kdaj, kako dolgo, koliko, na kakšen način</i> ipd. – izrazi za primerjavo: <i>v primerjavi s tem, tako kakor</i> ipd. – izrazi mišljenja: <i>mislim, po mojem mnenju, verjamem</i> ipd. – šibitelji: <i>morda, mogoče, zdi se mi, včasih</i> ipd. – jačitelji (ob trdnih argumentih): <i>res, zagotovo, povsem, vse, nič</i> ipd.

Slika 2: Jezikovna sredstva nenasilne komunikacije (Mikolič 2016, v tisku)

5 Zaključek

Jože Toporišič je s svojo natančno in bogato analizo upovedovanja v *Slovenski slovnici* podal odlično osnovo za preučevanje propozicijskih in metabesedilnih modifikacij. V prispevku navedeni primeri kažejo na to, da s pomočjo oznak modifikacije moči v slovarjih lahko označujemo okoliščine sporočanja, ki niso samo dodatna informacija, pač pa gre za okoliščine, ki vplivajo na sam leksikalni pomen, zato oznake prispevajo tudi k natančnejšemu opisu in lažjemu razbiranju pomena. To je pomembno tudi v dvojezičnih slovarjih, kjer v dveh jezikih prihaja do različnega obsega in načinov izražanja intenzitete pomena. Sodobni jezikovni priročniki, vključno

z jezikovnodidaktičnimi, morajo zato biti pozorni na ta pomembna semantično-pragmatično sredstva, s pomočjo katerih je naša komunikacija lahko bolj učinkovita in obenem nenasilna.

Viri in literatura

- BARKER, Chris, 2002: The Dynamics of Vagueness. *Linguistics and Philosophy* 25. 1–36.
- BOWERS, John Waite, 1963: Language intensity, social introversion, and attitude change. *Speech Monographs* 30. 345–352.
- BROWN, Penelope, LEVINSON, Stephen C., 1987: *Politeness: Some Universals in Language Use*. Cambridge: Cambridge University Press.
- CD = Cambridge Dictionary. www.dictionary.cambridge.org
- ČERV, Gaja, KALIN GOLOB, Monika, 2012: Sporočanje vloge in raba dvodelnega členka naj bi z deležnikom na -l v sodobnem tiskanem poročevalstvu. *Slavistična revija* 60/2. 131–49.
- LBZS = Leksikalna baza za slovenščino. <http://www.slovenscina.eu>
- LIVNAT, Zohar, SOVRAN, Tamar, 2001: Creativity vs. Meaningfulness in Adverbial Derivation. *Folia Linguistica* 35/3–4. 299–312.
- KOROŠEC, Tomo, 1998: *Stilistika slovenskega poročevalstva*. Ljubljana: Kmečki glas.
- KUNST GNAMUŠ, Olga, 1986: *Razumevanje in tvorjenje besedila: poskus pragmatične razčlenbe*. Ljubljana: Pedagoški inštitut pri Univerzi v Ljubljani.
- MIKOLIČ, Vesna, 2005: Izrazi moči argumenta v znanstvenih besedilih. Marko Jesenšek, Jožica Čeh, Bernard Rajh (ur.): *Knjižno in narečno besedoslovje slovenskega jezika*. Maribor: Slavistično društvo. 278–291.
- MIKOLIČ, Vesna, 2007a: Izrazi moči argumenta v turističnooglaševalskih besedilih. Irena Orel (ur.): *Metode in zvrsti. Razvoj slovenskega strokovnega jezika. Obdobja 24*. Ljubljana: Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. 153–161.
- MIKOLIČ, Vesna, 2007b: Modifikacija podstave in argumentacijska struktura besedilnih vrst. *Slavistična revija* 55/1–2. 341–355.
- MIKOLIČ, Vesna, 2014: Literarna perspektiva Šalamunovega pesniškega diskurza skozi slovensko in tujejezično leksiko. Alenka Žbogar (ur.): *Recepcija slovenske književnosti. Obdobja 33*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 279–287.
- MIKOLIČ, Vesna, 2016: *Ethnic Identity and Intercultural Awareness in Modern Language Teaching. Tilka Model for Ethnic Conflicts Avoidance*. New York: Nova Science Publishers.
- MIKOLIČ, Vesna, 2016 (v tisku): Medkulturno poučevanje jezika in književnosti po modelu Tilka. *Slovenščina v šoli*.
- MILIVOJEVIĆ, Zoran, 2013: *Igre, ki jih igrajo narkomani*. Ljubljana: Modrijan.
- MORZYCKI, Marcin, 2015: *Modification*. Key Topics in Semantics and Pragmatics. Cambridge: Cambridge University Press.
- PISANSKI PETERLIN, Agnes, 2007: Raziskave metabesedilnosti v uporabnem jezikoslovju: pregled področja in predstavitev raziskovalnega dela za slovenščino. *Jezik in slovstvo* 52/3–4. 7–19.
- PISANSKI PETERLIN, Agnes, 2015: So prevedena poljudnoznanstvena besedila v slovenščini drugačna od izvirmih? Korpusna študija na primeru izražanja epistemske naklonskosti. *Slavistična revija* 63/1. 29–43.
- RICK, Nouwen, 2010: Two kinds of modified numerals. *Semantics and Pragmatics* 3. 1–41.
- SMOLEJ, Mojca, 2004: Obvezni in neobvezni členki. *Slavistična revija* 52/2. 144–155.
- SP = Slovenski pravopis. Fran. Slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. www.fran.si
- SSKJ = Slovar slovenskega knjižnega jezika. Fran. Slovarji Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU. www.fran.si

- STEPHENS, Mary, 1997: *Practise advanced writing*. Harlow: Longman.
- The writing center = Qualifiers. The Writing Center, University of North Carolina at Chapel Hill.
<http://writingcenter.unc.edu>
- TOPORIŠIČ, Jože, 2004: *Slovenska slovnica*. Maribor: Obzorja.
- VENTOLA, Elija, MAURANEN, Anna (ur.), 1996: *Academic writing: intercultural and textual issues*. Amsterdam, Philadelphia: J. Benjamins Publishing Company.
- VIDOVIČ MUHA, Ada, 1998: Pomenski preplet glagolov imeti in biti – njuna jezikovnosistemska stilistika. *Slavistična revija* 46/4. 293–353.
- WIERZBICKA, Anna, 2003: *Crosscultural Pragmatics. The Semantics of Human Interaction*. Berlin: Mouton de Gruyter.
- ŽELE, Andreja, 2012: O propozicijskosti prislovov v slovenščini (z vidika slovanskega jezikoslovja). *Slavia Centralis* 5/2. 21–36.